

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
“Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

CO SPRAWDZA SIĘ W OBSZARZE USŁUG MENTORSKICH DLA OSÓB 50+?

Wprowadzenie

Prawie każdy kraj europejski ma do czynienia ze starzeniem się społeczeństwa (Eurostat, 2020). W rzeczywistości 41,7% populacji UE 27 ma 50 lub więcej lat. W przypadku krajów partnerskich projektu, procent populacji, która ma 50 lat lub więcej jest następujący (Eurostat, 2022): 42% dla Bułgarii, 44,9% dla Niemiec, 39,5% dla Węgier, 37,7% dla Polski, 43,5% dla Portugalii i 36,4% dla Słowacji.

Te zmiany demograficzne będą miały wpływ na większość aspektów społecznych i gospodarczych, od mieszkalnictwa i opieki zdrowotnej po popyt na towary i usługi (Eurostat, 2020). Dodatkowo, osoby starsze są jedną z grup ludności, która jest bardziej narażona na ubóstwo i wykluczenie społeczne częściowo z powodu wydatków na opiekę zdrowotną (Departament Spraw Gospodarczych i Społecznych ONZ, 2016). Wykluczenie osób starszych "prowadzi do nierówności w wyborze i kontroli, zasobach i relacjach oraz władzy i prawach w kluczowych domenach sąsiedztwa i społeczności; usługach, udogodnieniach i mobilności; zasobach materialnych i finansowych; relacjach społecznych; społeczno-kulturowych aspektach społeczeństwa; oraz partycypacji obywatelskiej" i "angażuje państwa, społeczeństwa, społeczności i jednostki" (Walsh et al., 2016, s. 93). Niezależnie od tego prawdą jest również, że liczba osób starszych mających do czynienia z wykluczeniem społecznym i ubóstwem wydaje się maleć (Eurostat, 2020). Ponadto, jeśli chodzi o osoby starsze, mentoring rówieśniczy jest dość istotny. Tak jak wszystkie formy uczenia się z rówieśnikami, zapobiega porzucaniu nauki, wspomagając osoby starsze w rozwijaniu kompetencji relacyjnych (Baschiera & De Meyer, 2016). Ze względu na powyższe powody, szczególnie trafne jest zidentyfikowanie polityk, jak również dobrych praktyk wykorzystujących mentoring rówieśniczy w kierunku aktywnego starzenia się, aby promować zrozumienie, w jaki sposób można je zaadaptować i wdrożyć w innych krajach.

Aktywne starzenie się

Aktywne starzenie się według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) to proces, w którym możliwości w zakresie zdrowia, uczestnictwa i bezpieczeństwa są optymalizowane w celu poprawy jakości życia osób w wieku starszym (WHO, 2002). Zdaniem Komisji Europejskiej (2012) aktywne starzenie działa pozytywnie zapewniając osobom starszym aktywne uczestnictwo w gospodarce

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
“Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

i życiu społecznym. Jest to szczególnie istotne, ponieważ niektórzy eksperci ostrzegają, że wysoka liczba osób starszych w społeczeństwie stanowi wyzwanie gospodarcze ze względu na wskaźnik obciążenia demograficznego (Eurostat, 2020). Oznacza to, że istnienie rosnącej liczby osób starszych w porównaniu z populacją w wieku produkcyjnym skutkuje niezrównoważeniem gospodarczym.

Według Antunes et al. (2015), podstawowe kompetencje, które należy promować w celu aktywnego starzenia się, to: uczenie się, obywatelskie, wspólnotowe, zdrowotne, emocjonalne, finansowe, ekonomiczne oraz technologiczne. Jeśli chodzi o uczenie się, osoby starsze mają tendencję do większego uczestnictwa w uczeniu się poza formalnym niż formalnym. Ponadto ich udział w uczeniu się ma tendencję do zmniejszania się wraz z wiekiem. Uniwersytety Trzeciego Wieku odgrywają istotną rolę w utrzymaniu zaangażowania osób starszych w naukę. Kompetencje obywatelskie i społeczne mogą być wspierane przez "elastyczne przejścia na emeryturę, wspieranie możliwości wolontariatu, uznawanie i nagradzanie opieki rodzinnej oraz docenianie aktywności twórczej" (Antunes i in., 2015, s. 13). Należy promować zdrowie, ale trzeba też uwzględnić zróżnicowanie pod względem wieku i stanu zdrowia. Niektóre osoby starsze mają np. większe problemy z poruszaniem się niż inne. Na dobrostan emocjonalny wpływają zmiany w strukturze rodziny, niezależność (lub jej brak), poczucie kontroli, bycia autonomicznym oraz udział w innych aktywnościach, które zmniejszają samotność. Na samopoczucie finansowe/ekonomiczne wpływa przede wszystkim udział w rynku pracy starszych osób. Wreszcie, umiejętności technologiczne, cyfrowe wśród starszych dorosłych są ważne, ponieważ w dzisiejszym połączonym świecie technologia pozwala ludziom na autonomię, aktywność społeczną, a nawet polityczną oraz utrzymywanie kontaktu z bliskimi, którzy mieszkają daleko.

Mentoring rówieśniczy

Mentoring rówieśniczy różni się od tradycyjnego mentoringu tym, że nie ma w nim aspektu hierarchicznego: mentor i uczeń są równi (Holbeche, 1996). Ta forma mentoringu uznaje, że rówieśnicy są w stanie uczyć się od siebie i pomagać sobie nawzajem (Holbeche, 1996). Tak więc, jeśli chodzi o mentoring rówieśniczy i uczenie się rówieśników, wiele różnych proksymalnych stref rozwoju krzyżuje się i nakłada, czyniąc w ten sposób mentoring rówieśniczy formą, która pozwala na dzielenie się i wymianę wiedzy i umiejętności, jednocześnie dając przestrzeń dla autonomii (Baschiera & De Meyer, 2016).

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
"Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+" – Peer Train

Ponadto, programy mentoringu rówieśniczego mające na celu promowanie aktywnego starzenia się podkreślają znaczenie doświadczenia uczącego się, relacji rozwijanych i tworzonych w ramach tych programów, jak również definiują upodmiotowienie uczących się jako rdzeń procesu edukacyjnego (Baschiera & De Meyer, 2016). W związku z tym "uczenie się w trybie rówieśnik – rówieśnik staje się zatem procesem społecznym, który podtrzymuje wiele różnych relacji takich jak: współpraca, współdziałanie, wzajemna współzależność w kontekstach uczenia się formalnego, jak również nieformalnego i poza formalnego, zgodnie z czterema bezpośrednimi zasadami: edukacją w zakresie umiejętności społecznych, aktywna edukacja obywatelska, edukacja kulturowa i edukacja w zakresie wzmocnienia" (Baschiera & De Meyer, 2016; s. 183). Oznacza to, że domyślnie edukacja w trybie rówieśnik – rówieśnik obejmuje co najmniej trzy z wymienionych kompetencji dotyczących aktywnego starzenia się: uczenie się, aktywność obywatelska i wspólnotowa oraz emocjonalna.

Niektóre umiejętności zostały zidentyfikowane jako niezbędne dla udanego partnerstwa mentoringowego. W modelu Philipasa-Jonesa (2003) zidentyfikowano w tym celu 14 umiejętności. Spośród nich 5 jest specyficznych dla podopiecznego: pozyskiwanie mentorów, szybkie uczenie się, wykazywanie inicjatywy, nadszanie oraz zarządzanie relacją. 5 jest specyficznych dla mentora: instruowanie/rozwijanie zdolności, inspirowanie, dostarczanie korygujących informacji zwrotnych, zarządzanie ryzykiem i otwieranie drzwi. I wreszcie, 4 są ważne zarówno dla mentorów, jak i podopiecznych: aktywne słuchanie, budowanie zaufania, zachęcanie do uczenia się oraz określanie celów i aktualnej rzeczywistości.

Projekt Peer-Train wychodzi naprzeciw konieczności promowania aktywnego starzenia się i uczenia się przez całe życie poprzez łatwo dostępny mentoring rówieśniczy dla osób 50+. Dodatkowo, mentoring rówieśniczy może służyć także temu, aby ludzie mogli inspirować się innymi, którzy doświadczają podobnych sytuacji życiowych, wykazali się dobrą strategią radzenia sobie lub nawet mają doświadczenie zawodowe w danym temacie. Projekt ten jest skierowany zarówno do ekspertów, jak i osób 50+, które są zainteresowane zostaniem mentorem lub podopiecznym. W tym celu w ramach projektu powstaną 4 rezultaty, przy czym niniejszy artykuł jest częścią pierwszego rezultatu: " Co sprawdza się w obszarze usług mentorskich dla osób 50+?".

Aby stworzyć ten pierwszy rezultat i wykorzystać go jako podstawę dla kolejnych rezultatów, wykonano następujące czynności:

- Przygotowano przegląd literatury, w tym krajowych polityk/strategicznych dokumentów krajów partnerskich dotyczących aktywnego starzenia się;

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
“Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

- Zebrano dobre praktyki wdrożone w krajach partnerskich, które następnie poddano krytycznej ocenie zgodnie z modelem kompetencji na rzecz aktywnego starzenia się (Antunes i in., 2015);
- Przeprowadzono badanie za pomocą kwestionariusza, opartego na publikacji *Skills for successful mentoring Philipsa-Jonesa (2003)*. Badanie to zostało zastosowane w celu ustalenia, które umiejętności są szczególnie cenione przez interesariuszy (np. edukatorów dorosłych) i potencjalnych uczących się (tj. osoby 50+) oraz porównania i skontrastowania ich, nie tylko ogólnie, ale także w zależności od kraju partnerstwa.

Krajowe strategie na rzecz aktywnego starzenia się

Celem europejskiej polityki w zakresie aktywnego starzenia się jest zbudowanie społecznego i fizycznego środowiska uczestnictwa w życiu społecznym, umożliwiającego osobom starszym prowadzenie aktywnego, zdrowego i niezależnego stylu życia. Aby było to możliwe, konieczny jest dostęp do pomocy medycznej i finansowej, zapobieganie ubóstwu, zapewnienie warunków życia i mieszkania oraz dostęp do technologii (Rada Unii Europejskiej, 2012; Komisja Europejska, 2012). Istnieje kilka zasad, na które wskazuje Unia Europejska dla powodzenia wcześniejszego celu - pierwsza - to ustanowienie prawa do edukacji, szkoleń i uczenia się przez całe życie, tak aby osoby starsze mogły nadal być aktywną grupą społeczną i pozostać obecne na rynku pracy. Główne działania, na które oczekuje Unia Europejska w krajach członkowskich, to: aktywność ekonomiczna (formy emerytalne, podnoszenie kwalifikacji cyfrowych, bezpieczne miejsce pracy), partycypacja społeczna (dostęp do Internetu i zaangażowanie w życie społeczne), zdrowie i dobre samopoczucie (dostęp do usług zdrowotnych i profilaktyka zdrowotna), opieka długoterminowa (jakość usług) oraz środowiska wspierające (mieszkanie, transport i niezależność finansowa). Zgodnie z tą polityką, kraje partnerskie opracowały własne Strategie Narodowe: Bułgarska Narodowa Strategia Aktywnego Starzenia się w Bułgarii (2019 - 2030), Niemiecka Narodowa Strategia Kształcenia Ustawicznego w Obszarze Aktywnego Starzenia się, Węgierska Narodowa Strategia Starzenia się, Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020, Portugalska Narodowa Strategia Aktywnego i Zdrowego Starzenia się w okresie 2017-2025 oraz Słowacki Narodowy Program Aktywnego Starzenia się na lata 2021 - 2030 . Niemniej jednak istnienie tych polityk/dokumentów strategicznych nie musi oznaczać, że w danym kraju rzeczywiście promuje się aktywne starzenie.

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education

Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253

Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31

Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253

“Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
"Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+" – Peer Train

Dobre praktyki

Aby poznać oferty krajów dotyczące kursów i szkoleń w zakresie Mentoringu Rówieśniczego w Aktywizowaniu Osób Starszych, zebrano łącznie 19 praktyk. Wszyscy partnerzy przedstawili 3 lub 4 praktyki.

Bułgaria zebrała dane dotyczące projektów "VAL.oR", "EUPIN" oraz projektu Łatwe sposoby przekazywania wiedzy. Niemcy przedstawili projekty "Zdrowe i aktywne starzenie się", punkt serwisowy "Digitalizacja i edukacja dla osób starszych" oraz projekt "KOSIS". Węgry zaproponowały projekty "Gmina przyjazna osobom starszym", "Centrum Seniora" oraz "Pracuj dla siebie od dziś!". Polska propozycja dobrych praktyk to "Uniwersytety Trzeciego Wieku (TAU)", "Seniorzy w akcji", EuBiA, MATURE. Portugalia zebrała 4 dobre praktyki: "PEER - Dare to be wise", "ICTskills4all", "FAITH" oraz Sol Poente. Słowacja zaproponowała projekt "Wykorzystaj swoją szansę", "program edukacyjny - Doradca ds. zarządzania wiekiem" oraz "Nauka seniorów w społeczeństwie cyfrowym".

Pierwszym krokiem było określenie, które z podstawowych kompetencji na rzecz aktywnego starzenia się były promowane w tych praktykach. Te kompetencje to: uczenie się, obywatelskie i wspólnotowe, zdrowotne, emocjonalne, finansowe/ekonomiczne i technologiczne (Antunes i in., 2015). Jeszcze raz chcielibyśmy podkreślić, że ponieważ praktyki nie są kompleksowe, wyniki nie muszą wskazywać na uniwersalność krajów.

Na pierwszy rzut oka widać, że w taki czy inny sposób wszystkie praktyki promowały aktywne starzenie się. Ponadto, nawet jeśli nie było to ich głównym celem, prawie wszystkie praktyki (18), bezpośrednio lub pośrednio, promowały kompetencje obywatelskie i społeczne niezbędne do aktywnego starzenia się, a także kompetencje emocjonalne (17) i uczenie się (15). Około połowa zebranych dobrych praktyk promowała kompetencje technologiczne (10). Rzadziej pojawiały się kompetencje finansowe/ekonomiczne (4) i zdrowotne (4).

Analizując praktyki zebrane przez partnerów, możemy podkreślić, że wszystkie promowały więcej niż jedną z kluczowych kompetencji dla aktywnego starzenia się. Co więcej, praktyki respektują zasady edukacji dorosłych i rozwinęły zróżnicowany zestaw podejść, począwszy od dzielenia się doświadczeniem, działań twórczych (np. teatr), a niektóre z nich wdrożyły podejście mentorskie, co ilustrujemy poniżej:

- VAL.oR - program mentoringu został wykorzystany w kierunku zachęcania dorosłych, w tym osób starszych, do udziału w szkoleniach i wymianach międzynarodowych. Praktyka

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
“Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

ta promowała następujące kompetencje związane z aktywnym starzeniem się: uczenie się, obywatelskie i wspólnotowe oraz emocjonalne.

- Od dziś pracuj dla siebie! - zindywidualizowane sesje mentorskie były wykorzystywane w celu promowania przedsiębiorczości wśród osób powyżej 50 roku życia. Praktyka ta promowała następujące kompetencje aktywnego starzenia się: uczenie się, obywatelskie i wspólnotowe, emocjonalne, finansowe/ekonomiczne oraz technologiczne.
- PEER - na internetowej platformie edukacyjnej wykorzystano uczenie się w systemie peer-to-peer i umożliwiono uczenie się we współpracy, promując w ten sposób kompetencje uczenia się, obywatelskie i społeczne, emocjonalne i technologiczne.
- ICTskills4all - wykorzystał międzypokoleniowe i partnerskie programy edukacyjne w celu poprawy umiejętności cyfrowych u osób starszych. Promował kompetencje uczenia się, obywatelskie i społeczne, emocjonalne i technologiczne.
- FAITH - szkolił osoby starsze z wysokimi umiejętnościami cyfrowymi, aby stali się mentorami dla rówieśników, promując w ten sposób kompetencje w zakresie uczenia się, obywatelskie i społeczne, emocjonalne i technologiczne.
- Sol Poente - wykorzystuje trening peer-to-peer i dynamikę grupy jako metodologię w ramach programu edukacji zdrowotnej, promując tym samym kompetencje w zakresie uczenia się, obywatelskie i społeczne, emocjonalne i zdrowotne dla aktywnego starzenia się.
- Wykorzystaj swoją szansę - wspiera organizacje w szkoleniu nowego pracownika w niekorzystnej sytuacji (np. starszej osoby bezrobotnej), w ramach treningu mentorskiego. W celu aktywnego starzenia się promował kompetencje uczenia się oraz technologiczne.

Badania w krajach partnerskich potwierdziły, że można wykorzystać wiele różnych metodologii i połączyć je w celu promowania kompetencji związanych z aktywnym starzeniem się. Chociaż nasza próba nie jest wszechstronna, a tym samym nie jest reprezentatywna, należy podkreślić, że obecność 7 odniesień do praktyk mentorskich wykorzystywanych w aktywnym starzeniu się, podkreśla użyteczność i znaczenie naszego projektu. Mentoring jest rzeczywiście dobrym podejściem do promowania aktywnego starzenia się, czy to w bardziej tradycyjnym podejściu mentorskim ze starszym mentorem (Aresi & Weaver, 2020), czy też gdy mentor jest bardziej doświadczonym rówieśnikiem (Active Ageing Project, 2018, Baschiera, & De Meyer, 2016).

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
“Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

Wyniki kwestionariusza interesariuszy

Jeśli chodzi o odpowiedzi związane z umiejętnościami mentorów i podopiecznych, z badania przeprowadzonego wśród interesariuszy pracujących z osobami w wieku 50 lat lub więcej uzyskaliśmy następujące wyniki.

Ogólnie rzecz biorąc, wszystkie wyniki otrzymały dość dobre oceny, ponieważ większość uzyskanych wyników zaokrągliła się do 4 lub powyżej, co oznacza, że zostały one uznane za bardzo ważne lub całkowicie niezbędne. Jeśli chodzi o umiejętności specyficzne dla mentorów (tj. udzielanie korygujących informacji zwrotnych, instruowanie/rozwijanie zdolności, inspirowanie, zarządzanie ryzykiem i pokazywanie perspektyw), uczestnicy jednogłośnie uznali wszystkie umiejętności za całkowicie niezbędne, przyznając im więcej niż 4,5. W przypadku umiejętności specyficznych dla podopiecznych (tj. pozyskiwanie mentorów, wykazywanie inicjatywy, szybkie uczenie się, nadążanie oraz zarządzanie relacją), dwie z nich zostały uznane za bardzo ważne: pozyskiwanie mentorów ($M=4,37$, $SD=0,84$) oraz szybkie uczenie się ($M=3,69$, $SD=1,04$). Wreszcie, jeśli chodzi o umiejętności, które były wspólne dla mentorów i podopiecznych (tj. aktywne słuchanie, budowanie zaufania, zachęcanie oraz rozpoznawanie celów i aktualnych realiów) każda z nich została uznana za całkowicie niezbędną we wspólnych wynikach, uzyskując średnią bliską 5 ($M>4,5$). Warto zauważyć, że umiejętność zachęcanie podopiecznych została oceniona jedynie jako bardzo ważna ($M=4,36$, $SD=0,87$).

Próba bułgarska uznała wszystkie umiejętności za całkowicie niezbędne do skutecznego prowadzenia mentoringu rówieśniczego ($M>4,5$).

Niemiecka próba oceniła pięć umiejętności specyficznych dla mentora jako całkowicie niezbędne ($M>4,5$). W przypadku umiejętności specyficznych dla mentora, cztery z pięciu oceniono jako bardzo ważne: pozyskiwanie mentorów ($M=3,84$, $SD=1,26$), szybkie uczenie się ($M=4,05$, $SD=1,32$), nadążanie ($M=4,32$, $SD=0,75$) oraz zarządzanie relacją ($M=4,15$, $SD=0,81$). Piąta umiejętność specyficzna dla podopiecznych, wykazywanie inicjatywy, została oceniona jako całkowicie niezbędna ($M=4,8$, $SD=0,41$). W przypadku umiejętności wspólnych, wszystkie zostały ocenione jako całkowicie niezbędne ($M>4,5$) z wyjątkiem zachęcania, które było postrzegane jako bardzo ważne ($M=4,44$, $SD=0,91$).

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
“Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

Węgierska próba generalnie wysoko oceniła umiejętności. Uczestnicy węgierscy ocenili wszystkie umiejętności jako całkowicie niezbędne ($M > 4,5$) z wyjątkiem specyficznego dla podopiecznych szybkie uczenie się, które zostało ocenione znacznie niżej ($M = 3,25$, $SD = 0,91$).

Polska próba miała tendencję do oceniania wszystkich umiejętności jako bardzo ważnych, z wyjątkiem pięciu umiejętności. Cztery umiejętności zostały ocenione jako całkowicie niezbędne ($M > 4,5$), były to dwie umiejętności specyficzne dla mentora: udzielanie korygujących informacji zwrotnych ($M = 4,74$, $SD = 0,54$) i inspirowanie ($M = 4,57$, $SD = 0,59$) oraz umiejętności wspólne: budowanie zaufania ($M = 4,72$, $SD = 0,50$) i aktywne słuchanie ($M = 4,57$, $SD = 0,72$) ze wskazaniem na ich znaczenie w skutecznym mentoringu rówieśniczym. Ostatnia z umiejętności, szybkie uczenie się, zostało ocenione jako dość ważna ($M = 3,43$, $SD = 0,84$).

Jeśli chodzi o próbę portugalską, umiejętności były, po raz kolejny, ogólnie postrzegane jako całkowicie niezbędne dla mentoringu rówieśniczego ($M > 4,5$). Jeśli chodzi o umiejętności specyficzne dla mentora, tylko pokazywanie perspektyw zostało ocenione jako bardzo ważne ($M = 4,05$, $SD = 0,83$). W przypadku umiejętności specyficznych dla mentora, tylko umiejętność szybkiego uczenia się została oceniona jako nieco ważna ($M = 3,1$, $SD = 0,79$), a umiejętności pozyskiwanie mentorów ($M = 4$, $SD = 0,73$) i zarządzanie relacją ($M = 4,3$, $SD = 0,8$) zostały ocenione jako bardzo ważne. Pozostałe dwie umiejętności specyficzne dla mentora (tj. wykazywanie inicjatywy i podążanie za nią) zostały uznane za całkowicie niezbędne ($M > 4,5$). Jeśli chodzi o umiejętności wspólne, aktywne słuchanie, budowanie zaufania i zachęcanie zostały uznane za całkowicie niezbędne ($M > 4,5$). Określanie celów i aktualnej rzeczywistości zostało uznane za bardzo ważne ($M = 4,46$, $SD = 0,64$).

Wreszcie, słowacka próba wysoko oceniła umiejętności specyficzne dla mentora, przyznając im wszystkim notę bliską maksymalnej ($M > 4,5$). Nie dotyczyło to umiejętności specyficznych dla mentora, w których wszystkie umiejętności oprócz jednej zostały ocenione jako bardzo ważne ($3,5 < M < 4,5$). Istotnie, tylko pozyskiwanie mentorów zostało ocenione jako całkowicie niezbędne ($M = 4,5$, $SD = 0,61$). Jeśli chodzi o umiejętności wspólne, wszystkie poza zachęcaniem zostały ocenione jako całkowicie niezbędne ($M > 4,5$), natomiast zachęcanie uznano za bardzo ważne ($M = 4,44$, $SD = 0,94$).

Wyniki kwestionariusza 50+

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
“Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

Jeśli chodzi o odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie dla osób w wieku 50 lat i więcej oraz dotyczące znaczenia umiejętności specyficznych dla mentora, to pojawiły się pewne prawidłowości. Ogólnie rzecz biorąc, wszystkie umiejętności były wysoko oceniane przez respondentów, prawie wszyscy uzyskali średnią bliską 5, co oznacza, że uznano je za całkowicie niezbędne do udanego mentoringu rówieśniczego. Jedynymi wyjątkami były trzy umiejętności specyficzne dla mentora i jedna umiejętność wspólna. W istocie, jeśli chodzi o 5 umiejętności specyficznych dla mentora (tj. udzielanie korygujących informacji zwrotnych, instruowanie/rozwijanie zdolności, inspirowanie, zarządzanie ryzykiem i pokazywanie perspektyw), wszystkie zbliżyły się do maksimum skali ($M > 4,5$). W przypadku 5 umiejętności specyficznych dla podopiecznych, 2 zostały uznane za całkowicie niezbędne ($M > 4,5$), a mianowicie wykazywanie inicjatywy i podążanie za nią. Pozostałe zostały uznane za bardzo ważne: szybkie uczenie się ($M=3,79$, $SD=1,2$), zarządzanie relacją ($M=4,4$, $SD=0,89$) oraz pozyskiwanie mentorów ($M=4,4$, $SD=0,8$). Jeśli chodzi o umiejętności wspólne, wszystkie poza zachęcaniem zostały uznane za całkowicie niezbędne, a zachęcanie ($M=4,43$, $SD=0,84$) za bardzo ważne.

W próbie bułgarskiej wszystkie umiejętności (tj. umiejętności specyficzne dla mentora, specyficzne dla podopiecznego i umiejętności wspólne) zostały ocenione jako całkowicie niezbędne dla udanego mentoringu rówieśniczego ($M > 4,5$).

W przypadku próby niemieckiej zaobserwowano podobny wzorzec - wszystkie umiejętności, z wyjątkiem dwóch specyficznych dla mentora, zostały ocenione jako całkowicie niezbędne ($M > 4,5$). Dwoma wyjątkami były umiejętności specyficzne dla mentorów: nadążanie ($M=4,4$, $SD=1,05$) i zarządzanie relacjami ($M=4,42$, $SD=1,02$), które zostały ocenione jako bardzo potrzebne.

Wyniki próby węgierskiej w badaniu 50+ pokazały, że siedem umiejętności zostało ocenionych przez wszystkich uczestników jako całkowicie niezbędne dla udanego mentoringu ($M > 4,5$), były to umiejętności specyficzne dla mentora - dostarczanie korygujących informacji zwrotnych i zarządzanie ryzykiem, umiejętność specyficzna dla mentora - zarządzanie relacją oraz umiejętności wspólne - budowanie zaufania i określanie celów i bieżącej rzeczywistości. Specyficzna dla mentora umiejętność inspirowanie ($M=4,26$, $SD=0,65$) i wspólna umiejętność zachęcanie ($M=4,3$, $SD=0,72$) zostały ocenione jako bardzo ważne. Wreszcie, specyficzna dla podopiecznych umiejętność szybkiego uczenia się była postrzegana jako nieco ważna ($M=2,7$, $SD=0,92$).

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
“Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

Polska próba generalnie uzyskała wyniki bliższe 4 na skali Likerta. Wyjątkami, które uzyskały wyniki bliższe 5 (tj. ocenione jako całkowicie niezbędne), były umiejętności specyficzne dla mentora: inspirowanie ($M=4,78$, $SD=0,52$), instruowanie/rozwijanie zdolności ($M=4,7$, $SD=0,47$) oraz udzielanie korygujących informacji zwrotnych ($M=4,65$, $SD=0,57$); a także dwie umiejętności wspólne: budowanie zaufania ($M=4,7$, $SD=0,73$) i aktywne słuchanie ($M=4,63$, $SD=0,83$). Warto również zauważyć, że wspólna umiejętność rozpoznawania celów i obecnej rzeczywistości została uznana za ważniejszą dla mentorów ($M=4,61$, $SD=0,5$) niż dla podopiecznych ($M=4,3$, $SD=0,7$).

Podobnie, większość umiejętności uzyskała średnią bliższą 4 (tj. bardzo ważna) w próbie portugalskiej. Wyjątkiem były umiejętności specyficzne dla mentora: dostarczanie korygujących informacji zwrotnych ($M=4,65$, $SD=0,59$) i instruowanie/rozwijanie zdolności ($M=4,5$, $SD=0,61$), umiejętności specyficzne dla mentora: podążanie za uczniami ($M=4,95$, $SD=0,22$) i wykazywanie inicjatywy ($M=4,7$, $SD=0,47$) oraz umiejętności wspólne: aktywne słuchanie ($M=4,75$, $SD=0,49$) i rozpoznawanie celów i aktualnej rzeczywistości ($M=4,63$, $SD=0,54$), które były postrzegane jako całkowicie niezbędne.

Wreszcie, jeśli chodzi o słowacką próbę osób 50+, uzyskano, że wszystkie umiejętności zostały wysoko ocenione, przy czym większość z nich została oceniona jako całkowicie niezbędna ($M>4,5$). Trzy umiejętności specyficzne dla mentora zostały ocenione jako bardzo ważne: szybkie uczenie się ($M=4,25$, $SD=0,9$), pozyskiwanie mentorów ($M=4,43$, $SD=0,81$) oraz zarządzanie relacją ($M=4,44$, $SD=0,79$).

Możemy zatem stwierdzić, że wszystkie umiejętności zostały ogólnie ocenione, we wszystkich próbach, jako bardzo ważne lub całkowicie niezbędne dla udanych programów peer-mentoringu.

Porównanie interesariuszy i osób 50+

Ogólnie rzecz biorąc, nie ma różnic w ocenie umiejętności pomiędzy interesariuszami a osobami w wieku 50 i więcej lat, z jedynym wyjątkiem dotyczącym wspólnej umiejętności zachęcanie, którą interesariusze ocenili jako całkowicie niezbędną ($M=4,55$, $SD=0,74$), a osoby 50+ jako bardzo ważną ($M=4,43$, $SD=0,84$).

Wnioski

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
“Strengthening capacities to support active aging in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

Wszystkie kraje partnerskie posiadają strategie na rzecz aktywnego starzenia się zgodne z polityką europejską, jednak nie musi to oznaczać, że promują one aktywne starzenie się, ponieważ polityka i dokumenty strategiczne mogą ostatecznie nie być stosowane w rzeczywistości.

Przystąpiliśmy do zbierania dobrych praktyk i biorąc pod uwagę sprawdzony model kompetencji dla aktywnego starzenia się autorstwa Antunes et al. (2015), krytycznie je przeczytaliśmy i zidentyfikowaliśmy, jakie podstawowe kompetencje były promowane dla aktywnego starzenia się. Wszystkie praktyki promowały więcej niż jedną kompetencję aktywnego starzenia się. Co więcej, 7 z naszych praktyk stosowało podejście mentorskie w promowaniu aktywnego starzenia się, co podkreśla użyteczność naszego projektu (Active Ageing Project, 2018; Aresi & Weaver, 2020; Baschiera & De Meyer, 2016).

Dodatkowo, partnerzy projektu przeprowadzili ankiety za pomocą kwestionariusza skierowanego zarówno do interesariuszy (np. edukatorów osób dorosłych), jak i osób w wieku 50 lat lub starszych, w których musieli oni ocenić, w skali Likerta, podstawowe umiejętności dla udanego mentoringu według Philippsa-Jonesa (2003). Ankiety potwierdziły, że umiejętności te są uważane za bardzo ważne, ponieważ wszystkie uzyskały w sumie ocenę 4 lub 5, co oznacza, że są niezbędne lub bardzo potrzebne w udanym mentoringu rówieśniczym.

Nasze badania nie tylko wzmacniają znaczenie projektu Peer-Train, ale także pokazują, że projekt może uczyć się z dobrych praktyk, monitorować, jak te umiejętności były promowane oraz dostosować i wdrożyć podobne metodologie. Nasz projekt powinien ułatwić promowanie umiejętności i kompetencji, które zostały określone jako kluczowe oraz będą uwzględnione podczas opracowywania modułów szkoleniowych projektu.

Literatura

1. Active Ageing Project (2018). Volunteer Role Description Senior Peer Mentor. <https://www.ageuk.org.uk/bpassets/globalassets/stockport/original-blocks/getinvolved/volunteer/active-ageing-volunteer-peer-mentor-role-description15-ser-aa15.pdf>
2. Antunes, M. H., Valentini, A., Findeisen, D., Tobin, A., Granville, J., & Chinita, F. (2015). *CINAGE Guide for educators*. https://cinage.aidlearn.pt/fls/docs/package/guide_en.pdf
3. Aresi, G., & Weaver, R. H. (2020). Volunteer and healthy ageing: the case of mentoring disadvantaged youth. <https://euspr.hypotheses.org/1438>

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Co-funded by
the European Union

KA220-ADU - Cooperation partnerships in adult education
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
Form ID: Form ID KA220-ADU-0F1F5E31
Project Number: 2021-1-DE02-KA220-ADU-000028253
“Strengthening capacities to support active ageing in the conditions
of the 21st century Peer mentoring program for people 50+” – Peer Train

1. Baschiera, B., & De Meyer, W. (2016). Support of active ageing through P2P learning. *Journal of Education Culture and Society*, 7(1), 180–192. <https://doi.org/10.15503/jecs20161.180.192>
2. Council of the European Union (2012). *Council Declaration on the European Year for Active Ageing and Solidarity between Generations (2012): The Way Forward*. Council (EPSCO). <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST%2017468%202012%20INIT/EN/pdf>
3. European Commission (2012) The EU Contribution to Active Ageing and Solidarity between Generations. European Commission. https://gddc.ministeriopublico.pt/sites/default/files/emp-11-023-brochureactiveageing_en_webres.pdf
4. Eurostat (2020). *Ageing Europe : looking at the lives of older people in the EU : 2020 edition*, (L,Corselli-Nordblad,editor,H,Strandell,editor) Publications Office. <https://doi.org/10.2785/628105>
5. Eurostat (2022). Population by age group [Data set]. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00010/default/table?lang=en>
6. Holbeche, L. (1996). Peer mentoring: the challenges and opportunities. *Career Development International*, 1(7), 24-27.
7. Philips-Jones, L. (2003). Skills for successful mentoring: Competencies of outstanding mentors and mentees [Booklet]. CCC/The Mentoring Group.
8. United Nations Department of Economic and Social Affairs (2016). Who is being left behind and from what? Patterns of social exclusion. In *Report on the World Social Situation 2016* (pp. 55-104). <https://doi.org/10.18356/ceb9f6e8-en>
9. Walsh, K., Scharf, T., & Keating, N. (2016). Social exclusion of older persons: a scoping review and conceptual framework. *European journal of ageing*, 14(1), 81–98. <https://doi.org/10.1007/s10433-016-0398-8>
10. World Health Organization. (2002). Active ageing : a policy framework. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/67215>

Wsparcie Komisji Europejskiej dla produkcji tej publikacji nie stanowi poparcia dla treści, które odzwierciedlają jedynie poglądy autorów, a Komisja nie może zostać pociągnięta do odpowiedzialności za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.